

רוח נשמה היה ייחידה. רות, תיה, יהודת, נשמה, נפש.

מַאי עֲבִידָתְּךָ כִּפְאֵה הִיא ה' לֹז. דכתיב כי גבורה מעל גבורה שומר וגבורים עליהם וב' היא קיומם כמה דעת אמר בבראשית. ומאי עבידתך כמה הבא, משל למה הדבר דומה לאחד שהיתה לו בת טובעה ונעיפה ושלמה ונאה והשיאה לבן מלך והלבישה ועיטרה וקייטה ונתקנה לו עם ממון רב. אמר אפשר לרמלך זה לשבת חוץ מביתו, אמרת לא. אפשר לו לשבת כל היום תמיד עמה, אמרת לא. הא כיצד שם חלון בינו לבינה וכל שעיה שציריכה הבת לאביה או האב לבתו מתחברים יחד בחלוון. חדא הוא דכתיב, (טהילים מ"ה) כל בבודה בת מלך פנימה ממשבצות זהב לבושה ע"ב. (ובתיב) (וועדים בסוף) (שמות כ"ז)

לשון הקודש

ונקראת נשמה זו על שם אצלות, חמש ספירות אחרונות, וחמש שמות לנשמה (נרטין חי הסיפרן - נפש רוח נשמה היה ייחודה) – רוח היה ייחודה נשמה נפש. מה מעשיה? בפאת היא ה, לו, שבתוב כי גביה מעלה גביה שמר ונבחים עליהם, וב' היא קיומם, כמו שנאמר בבראשית. ומה מעשיהם באן? משל למה הדבר דומה? לאחד שהיתה לו בת טובעה ונעימה ושלמה ונאה והשיאה לבן מלך,

וְאֶדְנִיהָם נַחֲשָׁת, דָאִינּוֹן מֵאַנְיִ שְׁמוֹשָׁא לְאַשְׁתְמִשָּׁא
מְשֻׁבְּנָא בָהּו.

אֲבָל הַבָּא בְּאַלְיוֹן לְבוֹשִׁין דִּיקָר לֹא בָעֵי לְאַשְׁתְמִשָּׁא
בָהּו בֶּר נֶשׁ אַחֲרָא בֶּר כְּהַנָּא (נ"א מִפְהָנָא) רַבָּא,
הַרְבוֹ מַשְׁחֵח קְדֹשָׁא עַל רִישֵׁיה. דִּכְתִּיב (שמות כ"ח) (ועשיה)
בְגַדִי קָדֵשׁ לְאַהֲרֹן אַחִיךְ לְכֹבֵד וּלְתָפָאָרָת, דָאִינּוֹן
לְבוֹשִׁין דָמֵי לְגֹזְגָא דְלָעִילָא: (עד כאן מההשומות)

תְּנִיא. וַיַּקְרְבוּ יְמִי יִשְׂרָאֵל לְמוֹת. אָמַר רַבִּי יְהוֹדָה,
וְוי לְעַלְמָא, דָהָא בְּגַי נֶשֶׁא לֹא חַמְאָן וְלֹא
שְׁמָעָן, וְלֹא (דף ריז ע"ב) יַדְעֵין דָהָא כָל יוֹמָא וַיּוֹמָא, קָלָא
דְכָרוֹזָא אַשְׁתְמָע, בְמַאתָן וְחַמְשִׁין עַלְמִין.

תְּנִיא עַלְמָא חַדָּא, אַשְׁתְבּוֹדָע לְעִילָא. וּבְדַרְזָא
נִפְיק, הַהֵיא עַלְמָא מִזְדְּעִזָּעָא וּמִתְחַלְּחָא.
נִפְקֵי תְּרֵין צְפְרִין, דָאַסְתָּלָקוּ מִהְהֹא עַלְמָא,
דְמַדוּרִיהָן תְּהוֹת אַילְגָא דְהַיּוֹן דְהַיּוֹן וּמוֹתָא בֵיה.

לשון הקידש

לְמַדְגָג, וַיַּקְרְבוּ יְמִי יִשְׂרָאֵל לְמוֹת. אָמַר
רַבִּי יְהוֹדָה, אוֵי לְעוֹלָם, שְׁהָרִי בְּנֵי אָדָם
לֹא רֹואִים וְלֹא שׁוּמְעִים וְלֹא יֹרְעִים,
שְׁהָרִי כָל יוֹם וַיּוֹם קוֹל הַכְּרוֹז גַּשְׁמָע
בְמַאתִים חַמְשִׁים עַוְלָמוֹת.
שְׁנִינָה, עַוְלָם אַחֲד נֹזֵע לְמַעַלָה,
וּכְשַׁהְכְּרוֹז יוֹצֵא, אַוְתוֹ הַעֲוָלָם מִזְדְּעִזָּע

ישתמש בָהּם.

אֲבָל בָאָן בְּלִבְשֵׁי הַכֹּבֵד הַלְלוּ לֹא
אַרְיךְ לְהַשְׁתְּמִשׁ בָהּם אִישׁ אַחֲר פָּרָט
פְּהָן וּמִפְהָנָה גַּדּוֹל, שְׁשָׁמָן מִשְׁחָת קָדֵשׁ
עַל רָאֵשׁ, שְׁבָתוֹב וּוּשְׁחִיתָן בְּגַדִי קָדֵשׁ
לְאַהֲרֹן אַחִיךְ לְכֹבֵד וּלְתָפָאָרָת, בָאָותָם
לְבּוֹשִׁים דּוֹמָה לְגֹזְגָא עַלְמִין: ע"ב מההשומות

נִפְקָא חֶד צְפֹרָא לְסֵטֶר דָּרוֹמָא וַחֲד צְפֹרָא לְסֵטֶר צְפֹנָא, וַחֲד צְפֹרָא כֵּד נְהִיר יִמְמָא, וַחֲד בְּד אַתְּחַשֵּׁך יִמְמָא. כֵּל חֶד וַחֲד קָרִי וּמְכֻרִיא, מַה דְּשֶׁמְעֵין מַה הִוָּא בְּרוֹזָא.

לְבַתֵּר בָּעוּ לְאַסְטָלְקָא לְאַתְּרִיהוּ, וּמְשַׁתְּמַטִּי רְגָלִיהוּ בְּנוֹקְבָא דְתָהוֹמָא רְבָא, וּמְתַלְּבָדָן בְּגַנִּיה, עַד דְאַתְּפְלִיגָא לִילִיא. כֵּד אַתְּפְלִיגָא לִילִיא, בְּרוֹזָא קָרִי, (קהלת ט) וּכְצָפְרִים הָאֲחַזּוֹת בְּפֵח בְּהָם יוֹקְשִׁים בְּגַי הָאָדָם.

אמֶר רַבִּי יְהוֹדָה, בְּשַׁעַתָּא דְמְתַלְּבָדָן רְגָלוֹי דְבַנִּי גַּשְׁא, וַיּוֹמֵי אַתְּקָרִיבָו, הַהִוָּא יוֹמָא, אַתְּקָרִיב יוֹם ה', לְאַתְּבָא רְזִיחָה לֵיה. תְּנָא בְּהִיא שַׁעַתָּא, פְּקָדָא הַהִוָּא בְּתַרְאָה קְדִישָׁא, עַל רְזִיחָה. וּמְאָן אֵיהָו?

לשון הקודש

וּמְתַחַלְתָל יוֹצָא שְׁתִי צָפְרִים שְׁעֹולֹות מִאָתוֹ הָעוֹלָם, שְׁמַדוֹרָם תְּחַת הַעַץ שְׁבוּ מְרַאַת הַחַיִים וְהַמוֹת. יוֹצָאת צְפֹר אַחַת לְצָד דָרָום, וְצְפֹר אַחַת לְצָד צְפֹן, וְצְפֹר אַחַת בְּשַׁמְאַיר הַיּוֹם, וְאַחַת בְּשַׁנְחַשֵּׁך הַיּוֹם, וּכְל אַחַת וְאַחַת קֹרְאָת וּמְכֻרִיא מִה שְׁשׁוּמְעִים מִאָתוֹ בְּרוֹזָן.

אחר בְּך רֹצּוֹת לְהַתְּעִלוֹת לִמְקוֹמָן, בְּאוֹתָה שְׁעָה פְּקָד אַוְתָו הַבְּתָר הַקְּרוֹשָׁנָה

דְּכַתִּיב, (תהילים ז) יְמֵי שָׁנּוֹתֵינוּ בְּחַם שְׁבָעִים שָׁנָה. וְהִיא
כֶּתֶרֶא שְׁבִיעָה דְּכַלָּא.

וְאִם מִפְטָרָא דְגִבּוֹרָה קָאָתִי, פְתִיב, וְאִם בְּגִבּוֹרוֹת
שְׁמָנִים שָׁנָה דְכֶתֶרֶא דְגִבּוֹרָה תְמִינָה הַוִי,
מִבְאָן וְלֹהֲלָא, לִית אַתָּר לְאַתְמִישָׁה, כִּמָה דְאָתָ
אָמָר, וְרַחֲבָם עַמְלָ וְאָזָן. בְּאַתָּר דְלָא הַוִי יִסּוּדָא,
בְּנִינָה לֹא אַתְקִים.

אָמָר רַבִי יְהוּדָה, זְבָאן אִינּוֹן צְדִיקִיא, כִּד קָדְשָׁא
בְּרִיךְ הוּא בַעַא לְאַתְבָא רַזְחִיה לִיה, וְלֹשָׁאָבָא
הַהוּא רַזְחָא בְּגַיִיה. דְתִנְיא, בְּשֻׁעַתָּא דְקָדְשָׁא בְּרִיךְ
הַוּא בַעַא לְאַתְבָא רַזְחִיה לִיה, אֵי זְבָא הַוּא הַהוּא
רַזְחָא, מָה פְתִיב, (קהלת יב) וְהַרְוִיחָתְשָׁב אֶל הָאֱלֹהִים
אֲשֶׁר גַּתְנָה.

וְאֵי לֹא אִשְׁתַּכְחַזְקָא, וְזַי לְהַהּוּא רַזְחָא, דְבָעֵי

לשון הקודש

על רוחו, ומיהו? שְׁבָתוֹב (תהילים ז) יְמֵי
שָׁנּוֹתֵינוּ בְּחַם שְׁבָעִים שָׁנָה. וְהִיא כֶתֶר
שְׁבִיעָה של הפל.

וְאִם מִצְדָּא הַגִּבּוֹרָה הַוָא בָא – בְּתֻוב וְאִם
בְּגִבּוֹרוֹת שְׁמָנִים שָׁנָה, שְׁבָתָר הַגִּבּוֹרָה
הַוָא בְּרִיךְ שְׁמָנִי. מִבְאָן וְדָלָא אֵין מִקּוֹם
לְהַטְשָׁה, בָמו שְׁנָאָמָר וְרַחֲבָם עַמְלָ וְאָזָן.
בְּמִקּוֹם שְׁלָא הַיָּה יִסּוּד, הַבְּנִין לֹא עַמְדָ.

לֹא סְתַחָא בְּנִירָא דְּדָלֵיק, וְלֹא תַקְנָא בְּגִינָן
 לֹא שְׂתַחָא בְּגֻפָא דְּמַלְפָא וְאֵי לֹא אַתְקָנָת, וְוַיְיַה
 לְהַהּוּא רֹזֶחָא, דְמַתְגַלְגָלָא בְּאָבָנָא בְּקֹסְפִיתָא, דְבָתִיב,
 (שמואל א' כה) וְאַתְ נֶפֶשׁ אַיְכִיךְ יַקְלָעָנָה בְּתוֹךְ כַּפְתָּה
 תְּגִנָּא, אֵי הַהּוּא רֹזֶחָא זָבֵי, בְּפִמְהָ טְבִינוֹ גְּגִינוֹן לִיה
 בְּהַהּוּא עַלְמָא. דְבָתִיב, (ישעיה ס') עַזְנָן לֹא רָאָתָה אֱלֹהִים
 זָוְלָתָךְ יַעֲשֵה לְמַחְבָה לוֹ.

אמֶר רַבִּי יוֹסֵי, בְּדַהּוּא בָּר נֶשׁ אַתְקָרִיבוּ יוֹמָיו,
 תְּלַתֵּין יוֹמָין מִכְרִיזֵי עַלְוי בְּעַלְמָא וְאַפְלוּ
 צְפִרִי שְׁמֵיא מִכְרִיזֵי עַלְוי. וְאֵי זְפָאָה הוּא, תְּלַתֵּין
 יוֹמָין מִכְרִיזֵי עַלְוי בֵּין צְדִיקִיא, בְּגִינָתָא דְעַדָּן.

תְּגִנָּא, כֶּל אַינְנוּ תְּלַתֵּין יוֹמָין, גְּשִׁמְתִיה נֶפֶקָת מִגִּיה
 בְּכֶל לִילֵיא, וְסַלְקָת וְחַמָּאת דּוֹכָתָה בְּהַהּוּא
 עַלְמָא, וְהַהּוּא בָּר נֶשׁ לֹא יַדַּע, וְלֹא אַשְׁגָה, וְלֹא

לשון הקודש

יעשה למחבה לו.

אמֶר רַבִּי יוֹסֵי, בְּשְׁמַתְקָרְבִים יְמִי אָתוֹת
 תְּקָנָת, אוֵי לְאַוְתָה רָוח שְׁמַתְגַלְגָלָת
 כָּאַבָּנו בְּכַפְתָּה, שְׁבָתוֹב (שמואל-א כה)
 וְאַתְ נֶפֶשׁ אַיְכִיךְ יַקְלָעָנָה בְּתוֹךְ כַּפְתָּה
 הַקְלָע. שְׁנִינוּ, אִם אַוְתָה רָוח וּוּבָה, בְּפִמְהָ
 טּוּבָות גְּנוּנִים לְהַבָּא עַלְם שְׁבָתוֹב
 (ישעיה ס') עַזְנָן לֹא רָאָתָה אֱלֹהִים זָוְלָתָךְ

שָׁלִיט בְּנֵשֶׁמֶתְיָה, כֹּל אַינְיָן תְּלַתֵּין יוֹמִין כִּמֶּה דְּהֹוה
בְּקָדְמִיתָא. **דְּבָהִיב,** (קהלת ח) אֵין אָדָם שָׁלִיט בְּרוֹחַ
לְכָלָא אֶת הָרוֹחַ וְנוּ. אמר רבי יהודה, מפָד שְׂרָאָן
אַינְיָן תְּלַתֵּין יוֹמִין, צְלָמָא דָבָר נֶשׁ אֲתַחַשָּׁה, וְדִיּוֹקָנָא
דְּאַתְּחָזֵי בְּאַרְצָא אֲתָמָנָעָת.

רַבִּי יַצְחָק הָוה יַתִּיב יוֹמָא חָד אֲפָתָחָא דְּרַבִּי יְהוּדָה,
וְהָוה עַצִּיב. נִפְיק **רַבִּי יְהוּדָה,** אֲשֶׁבְחִיה
לְתְּרֻעָה, דְּהָוה יַתִּיב וְעַצִּיב. אמר ליה (צ"ל פ"ה) מָאן
יוֹמָא דִין מִשְׁאָר יוֹמִין.

אמֶר ליה, אַתִּינָא לְגַבָּה, לְמַבָּעִי מִינְךָ תְּלַת מְלִין,
חָד, דָכֶד תִּימָא מְלִי דְאֹורְבִּיתָא, וַתְּדַבֵּר
מַאֲינָן מְלִין דָאָנָא אַמִּינָא, דְתִימָא לֹזֶן מִשְׁמֵי, בְּגַיְן
לְאַדְבָּרָא שְׁמֵי. וְחָד דְתַזְבִּי לְיוֹסָף בָּרִי בְּאֹורְבִּיתָא.
וְחָד, דְתִיזְיָל לְקָבְרִי כֹּל ז' יוֹמִין, וְתַבָּעִי בְּעוֹתִיךְ עַלְיָה.

לשון הקודש

שֶׁל רַבִּי יְהוּדָה וְהָהָה עַצִּוב. יצָא רַבִּי
יְהוּדָה וּמַצָּא אָתוֹן בַּשְּׁעַר שְׁלוֹ שְׁהִיה
יֹשֵׁב וּמַצָּבָה. אמר לו, מָה יָמֶן זֶה מִשְׁאָר
יִמְים?

אמֶר לו, בָּאתִי אֶלְיךָ לְבַקֵּשׁ מִמֶּךָ
שְׁלִשָּׁה דְבָרִים. אֶחָד – שֶׁבָּאַשְׁר תָּמַר
דְבָרִי תֹּרֶה וְתוֹבֵר מַאֲוֹתָם דְבָרִים שָׁאָנִי
אָמְרָתִי, שֶׁתָּמַר אָוֹתָם בְּשָׁמֵי, בְּרִי
לְהַזְבִּיר אֶת שְׁמֵי. וְאֶחָד – שֶׁתַּזְבִּה אֶת
רַבִּי יַצְחָק הָוה יַתִּיב יוֹם אֶחָד עַל פָּתָחוֹ

אֶת מִקְומָה בְּאֹתוֹ הָעוֹלָם, וְאָתוֹ אָדָם
לֹא יָדַע וְלֹא מִשְׁגַּנָּה וְלֹא שׁוֹלֵט בְּנֵשֶׁמֶתְיָה
כָּל אָוֹתָם שְׁלִשִּׁים יוֹם בָּמוֹ שְׁהִיה
בְּתַחְלָה, שְׁבָתוּב (קהלת ח) אֵין אָדָם שְׁלִיט
בְּרוֹחַ לְכָלָא אֶת הָרוֹחַ וְנוּ. אמר רַבִּי
יְהוּדָה, מִבְּשֶׁמֶתְחִילִים אָוֹתָם שְׁלִשִּׁים
יָמִים, צְלָמָה אָדָם נִחְשָׁה, וְהַדְמָות שְׁגָרָאִית
בְּאַרְצִי גַּמְנָעָת.

אָמַר לֵיה מִנּוֹ לְךָ. אָמַר לֵיה, הָא נְשֶׁמֶתִי אֲסְפָּלָקָת מִנִּי בְּכָל לִילִיא, וְלֹא אֲגַהֵיר לִי בְּחַלְמָא כִּמָּה דְּהֹהֶה בְּקָדְמִיתָא. וְעוֹד דָּכָד אֲנָא מַצְלִינָא וַמְטִינָא לְשׂוֹמֵעַ תִּפְלָה, אֲשֶׁגֶןָא בְּצֻולְמִי דִּילִי בְּכֹותָלָא, וְלֹא חַמִּינָא לֵיה. וַאֲמִינָא דְּהֹזָאיל יְצַלְמָא אֲתַעֲבָר וְלֹא אֲתַחְזֵי, דְּהָא כְּרוֹזָא נְפִיק וְכְרִיז. דְּבָתִיב, (טהילים לט) אֵיך בְּצָלָם יִתְהַלֵּךְ אִישׁ, בֶּל זְמָנָא דְּצַוְלָמָא דְּבָר גַּשׁ לֹא יִתְעַבֵּר מִגִּיה, יִתְהַלֵּךְ אִישׁ, וּרְזִוחִיה אֲתַקְיִמָּא בְּגִיה. אֲתַעֲבָר צַוְלָמָא דְּבָר גַּשׁ וְלֹא אֲתַחְזֵי, אֲתַעֲבָר מַהְאִי עַלְמָא.

אָמַר לֵיה, וַמְהַכָּא, דְּבָתִיב, (איוב ח) בַּי צָל יִמְינָנוּ עַלְיָא אָרֶץ. אָמַר לֵיה, בֶּל אַלְיוֹן מַלְיוֹן דְּאַת בְּעֵי עַבְיִדָּנָא. אָבֵל בְּעִינָא מִינָךְ (דף ריח ע"א) דְּבָהָוָא עַלְמָא, תְּבִרֵיר דְּזַבְּתָאִי גַּבְדָּה, כִּמָּה דְּהַזְוִינָא בְּהָאִי עַלְמָא. בְּכָה

לשון הקודש

יְוֹסֵף בָּנֵי בְּהַזְוָה. וְאַחֲרֵד – שְׁתַלֵּךְ לְקָבְרֵי בָּל שְׁבָעַת הַיּוֹם וַיְתַבְּשֵׁשְׁ בְּקָשְׁתָךְ עַלְיָא. אָמַר לוֹ, מִנּוֹ לְךָ? אָמַר לוֹ, הָרֵי נְשֶׁמֶתִי מַסְתָּלָקָת מִפְנֵי בְּכָל לִילָה, וְלֹא מְאִירָה לִי בְּחַלּוֹם פָּמוֹ שְׁחִיתָה בְּתִחְלָה. וְעוֹד, שְׁבָאָשָׁר אֲנִי מְהַפְּלֵל וַמְגַע לְשׂוֹמֵעַ הִתְפָּלָה, אֲנִי מְשֻׁגֵּחַ בְּצֻלְמִי שְׁבָבְתָל וְלֹא רֹזֵאה אָוֹתָנוּ, וְאַמְרָתִי, הוֹאיל וּבְצָלָם הַעֲבָר וְלֹא נְרָאָה, שְׁהָרֵי הַפְּרוֹזָוּ יוֹצָא